

Πρέπει οι ερευνητικές εργασίες από «πολεμικούς εισβολείς» να αποκλείονται από επιστημονικά περιοδικά ή συνέδρια;

✦ Κωνσταντίνος Γ. Θωμόπουλος

Επιμελητής Α', Καρδιολογικό Τμήμα, Γ.Ν.Μ.Α. "Ελενα Βενιζέλου"

ΤΙΣ τελευταίες ημέρες, μέσα σε τόξο χρόνου 50 περίπου ετών, βιώνουμε για μια ακόμη φορά στην Ευρωπαϊκή ήπειρο, μετά την Κύπρο και τη Σερβία, ένα νέο πόλεμο, αυτόν μεταξύ της Ρωσίας και της Ουκρανίας. Με δεδομένη τη σημαντική ευθύνη της Ρωσίας για την εισβολή της στην Ουκρανία, λόγω της παραβίασης των συνόρων ενός κυρίαρχου κράτους, πολλά, αν όχι όλα, κράτη του Δυτικού κόσμου επιβάλλουν διαφορετικής βαρύτητας κυρώσεις στη Ρωσία ως τιμωρία για την εισβολή ή ως κίνηση ηθικής στήριξης στην Ουκρανία. Είναι πιθανόν, ο αποκλεισμός της Ρωσίας από το παγκόσμιο πολιτικό και οικονομικό γίγνεσθαι, με αφορμή την Ουκρανική κρίση, να έχει επιπρόσθετες συγκεκαλυμμένες πτυχές, που ξεφεύγουν από το σκοπό του παρόντος.

Πέραν των οικονομικών μέτρων σε επίπεδο κρατών, πολλοί οργανισμοί (π.χ. πολιτικοί, αθλητικοί, πολιτιστικοί, κοινωνικοί) έχουν επιβάλλει τη διακοπή των σχέσεων τους με Ρωσικούς οργανισμούς, ενώ για προϊόντα (υλικά και πνευματικά) που προέρχονται από τη Ρωσία έχει τεθεί εμπάργκο. Από την άλλη πλευρά, υπάρχει στέρηση υπηρεσιών ή προϊόντων που παράγονται σε χώρες της Δύσης, σε Ρωσικούς οργανισμούς ή ιδιώτες που κατοικούν στη Ρωσία.

Μεγάλη εντύπωση προκαλεί το γεγονός, ότι έγκριτα επιστημονικά περιοδικά ή μεγάλοι εκδοτι-

κοί οίκοι που φιλοξενούν τα περιοδικά αυτά, εδώ και λίγες ημέρες, επιφυλάσσονται για την αποδοχή προς δημοσίευση επιστημονικών εργασιών που προέρχονται από Ρωσικούς επιστημονικούς φορείς, και πιο συγκεκριμένα κάθε εργασίας που διενεργήθηκε εντός της Ρωσίας. Το σκεπτικό του δυνητικού επιστημονικού εμπάργκο στη Ρωσική έρευνα είναι, ότι οι φορείς που διενέργησαν τις επιστημονικές εργασίες, τουλάχιστον εν μέρει, χρηματοδοτούνται από τη Ρωσική κυβέρνηση και οι ερευνητές είναι τις περισσότερες φορές λειτουργοί του Ρωσικού κράτους. Στο σημείο αυτό θα πρέπει να επισημανθεί, ότι η συγκεκριμένη συλλογιστική του επιστημονικού εμπάργκο στη Ρωσία δεν υιοθετείται από όλους τους μεγάλους εκδοτικούς οίκους έρευνας (π.χ. BMJ group), ενώ, επί του παρόντος, το μεγαλύτερο μέρος των περιοδικών και των εκδοτικών οίκων δεν έχουν γνωμοδοτήσει αρμοδίως.

Προκαλεί μεγάλη αναστάτωση στον επιστημονικό κόσμο το γεγονός ότι ιδιωτικές εταιρείες, όπως οι εκδοτικοί οίκοι, πραγματεύονται με πολιτικά κίνητρα ένα εντελώς μη πολιτικό (τουλάχιστον στα χαρτιά) προϊόν, όπως η έρευνα. Είναι τουλάχιστον ύποπτο, ότι οι υπεύθυνοι των εκδοτικών οίκων ή των επιστημονικών περιοδικών δέχονται άνωθεν οδηγίες από πολιτικούς φορείς, που προφανώς δεν θα έπρεπε να αλληλοεπιδρούν με ιδιωτικές εκδοτικές

επιχειρήσεις πνευματικού περιεχομένου. Αν αυτό δεν είναι αληθές, τότε τα περιοδικά που σκέφτονται να αποκλείσουν τη Ρωσική έρευνα από τις σελίδες τους, θα πρέπει να μη δημοσιεύουν (έστω και αναδρομικώς) τις εργασίες που προέρχονται από την Τουρκία, λόγω της εισβολής στην Κύπρο και των χωρών του ΝΑΤΟ, λόγω της εισβολής στη Σερβία.

Είναι πραγματικά λυπηρό, η έρευνα που έχει πραγματοποιηθεί από ομάδα ερευνητών, που έχουν τηρήσει τις δέουσες ηθικές προϋποθέσεις, να αποκλείεται από τη δυνατότητα δημοσίευσης. Επιπλέον, το παρόν επιστημονικό εμπόργκο ενδεχομένως να αποτελέσει, έστω και ακούσια, μια αρνητική παρακαταθήκη δυσμενούς μελλοντικής αξιολόγησης των επιστημονικών εργασιών από Ρωσικές επιστημονικές ομάδες.

Μια άλλη διάσταση του επιστημονικού αποκλεισμού των «πολεμικών εισβολέων» είναι τα διεθνή συνέδρια. Μεγάλες διεθνείς επιστημονικές εταιρείες, συμπεριλαμβανόμενης της Ευρωπαϊκής Εταιρείας Καρδιολογίας, έχουν καταδικάσει την εισβολή των Ρώσων σε ξένο έδαφος. Πέρα όμως από αυτή τη λογική και ηθική αντίδραση, η Ευρωπαϊκή Εταιρεία Καρδιολογίας στερεί τη δυνατότητα εγγραφής μέλους

και θέτει σε απομόνωση τα ενεργά μέλη που προέρχονται από τη Ρωσία και τη Λευκορωσία. Επιπλέον, η ίδια εταιρεία αποκλείει τη συμμετοχή στα συνέδρια και στις επιστημονικές δραστηριότητες της Εταιρείας των Καρδιολόγων προερχομένων από τις χώρες αυτές. Αυτό αποτελεί επιπρόσθετο επιχείρημα, στο ότι πολλές διεθνείς επιστημονικές εταιρείες, των οποίων αρκετοί εξ' ημών είμαστε μέλη, χρησιμοποιούν κατ' εξοχήν πολιτικά και όχι επιστημονικά κριτήρια στο να λαμβάνουν αποφάσεις και να γνωμοδοτούν.

Ας είμαστε ειλικρινείς, τι σχέση έχει η Ευρωπαϊκή Εταιρεία Καρδιολογίας με τον πόλεμο μεταξύ Ρωσίας και Ουκρανίας, και πως αυτός ο πόλεμος «ρίχνει μαύρο» σε συναδέλφους, έστω και αν η απόφαση περί εξοστρακισμού τους δεν στρέφεται άμεσα κατά αυτών; Γιατί επιβάλλεται σε μια ερευνητική ομάδα, που δουλεύει επί σειρά ετών στο εργαστήριο ή στην κλινική για την εκπόνηση μελέτης, να μην έχει δυνατότητα δημοσίευσης του πονήματός της, μόνο και μόνο επειδή προέρχεται από χώρα που διέπραξε εισβολή σε άλλο κράτος; Τελικά, γιατί θα πρέπει να υπάρχουν επιλεκτικές ποινές επιστημόνων από όργανα αναρμόδια που μάλλον εξαργυρώνουν πολιτικές επιταγές; ■